

BALTASAR PORCEL, AUTOR DE LA NOVEL·LA 'EL COR DEL SENGLAR'

Text: LLUÍS BONADA / Fotos: JORDI PLAY

"No he deixat de ser un resistencialista"

Baltasar Porcel (Andratx, 1937) ha publicat a Edicions 62 la novel·la 'El cor del senglar', rebuda amb grans elogis per la crítica. En aquesta entrevista, hi parla el novel·lista, però també el periodista i l'ex-president de l'Institut Català de la Mediterrània.

El novel·lista Baltasar Porcel passa al primer pla de l'actualitat, al davant del periodista i del gestor cultural, gràcies a *El cor de senglar*.

—El cor del senglar ha estat rebuda amb molta més admiració que no pas els llibres anteriors vostres. Els professionals d'Edicions 62 ens parlaven de les qualitats del llibre amb un entusiasme insòlit. Josep Maria Castellet diu, en una nota de la contracoberta, excepcional perquè va signada, que afegeix una riquesa nova a l'obra rotunda de Porcel. Per què penseu que aquesta novel·la ha estat rebuda amb més admiració que no les anteriors?

—No ho sé. Suposo que per un fet evident, que el llibre els ha agradat molt. I també s'ha disparat el boca a orella. En pocs dies n'ha sortit la tercera edició. No havien tingut un llibre meu que hagués aconseguit una tal acollida. El llibre està tan bé com diuen? Suposem que sí. Jo, senzillament, no m'esperava això.

—Però en deveu estar content.

—N'estic content, però alhora m'ha creat un problema. Tenia pensades un parell de novel·les, i això m'ha desmuntat la bastida. Tots van dient coses i coses amb aquest ímpetu i fan trontollar el meu discurs. Tu treballes construint un llarg discurs i les sacsades de felicitat te'l trenquen. Com és que fins ara no ho havies fet tan bé? És que a partir d'ara no podràs fer-ho tan bé? Són preguntes importants per a un escriptor que té un grau notable d'escriptor, o un grau emmarcat internacionalment, o dins la història de la literatura. No ho dic amb supèr-

bia, ni presumptuosament, sinó que ho dic d'una manera objectiva.

—No us voleu limitar a formar part només de la història de la literatura catalana?

—Sí, a mi, em diuen que el meu llibre s'ha de comparar amb els escriptors catalans de la meva generació, em sento fumut. Has d'escriure pensant que

"Si em diuen que el meu llibre s'ha de comparar amb els escriptors catalans de la meva generació, em sento fumut. Has d'escriure pensant que pots ser Tolstoi. El que passarà després és una altra qüestió."

pots ser Tolstoi. El que passarà després és una altra qüestió. I amb això no dic res dels escriptors de la meva generació. Sempre hi ha el consol, en el sostre dels elogis, que encara queda *Guerra i pau*, Shakespeare. Això és segur i, per tant, encara hi ha esperances. Sobre els elogis que ha rebut el llibre, és bo que no tot siguin derrotismes i que crítica i públic es posin d'acord amb diversos autors. La literatura catalana em preocupa. Voldria que hi hagués molta gent que ho fes molt bé. Amb Pla no n'hi ha prou. Pla és Mistral, i després de Mistral tot es va acabar. O se salva la barcada sencera, o naufragarem tots.

—El cor del senglar és producte d'un procés de creació nou, o més treballat, més planificat? Potser fou escrita en un millor estat d'ànim? Us hi sentíeu més a pler, amb el tema?

—No. Crec que és simplement el fruit natural de l'acumulació dels anys, del tramat del subconscient que són corrents subterranis que actuen, no? Jo em trobo amb moltes ganes de fer coses, amb energia, això no ho he abandonat mai. Sóc una persona vitalista, amb projectes, amb falta de temps per a fer coses i amb una gran tranquil·litat d'esperit. El món és

ple d'infantilisme racionalista, i jo penso que les coses són plurals i que les negacions-afirmacions radicals són font d'embolics constants. Gaudeixo d'una plena naturalitat psicològico-ideològica i potser tot plegat ha influït en el llibre. D'una altra banda, la meua seguretat amb la llengua és cada cop més gran. Sento a vegades dir que, al català, li manca maduresa cultural, i això em sembla una cretinada immensa. El català és un idioma d'infinites possibilitats, i em sembla que ho he demostrat. Un idioma molt net, expressiu, directe i amb fons poètic. Ara, si hi ha escriptors que pensen que el català és el català epidèrmic de TV3, això no té sentit.

—*Un dels asos de la novel·la és potser el personatge de l'oncle, Baltasar Guillem de les Cases Velles. Com sorgeix aquest personatge?*

—Aquest personatge, vital i tan aviat canallesc com heroic, feia trenta anys que em rodava pel cap. I tot l'univers restant, mítico-històric, que envolta la família, uns quinze anys. Tot això és el resultat d'un intent de veritat.

—*Quina veritat?*

—De les meves idees, posicions, idioma, del meu món. No voldria que s'agafés pel caire presumptuós, no perquè em molesti, sinó perquè no correspon a la realitat. A Mao, li van dir, vostè que ha fet la més gran revolució que coneixen els segles, com es fa una revolució? Com les serps, arrossegant-se lentesses. Tu et bellugues com pots i cap on pots.

—*Podríem apuntar que una de les claus de la seducció de la novel·la és la perfecta conjunció entre l'experiència viscuda relatada i la imaginada?*

—És possible. Jo, d'això, només en puc dir el següent. Què és la realitat? Per molta gent la vida és més allò que no tenen que no pas allò que tenen. La realitat també són les idees, la imaginació. Per què és més real un autocar que fa la línia Olot-Girona que no la teua imaginació que situa allà mateix una horda mongol al galop? Per què no la hi has de situar, si la vius? Probablement, l'amor és sobretot el desig d'amor, i això és més que la realitat d'un home o una dona. La part biogràfica es fon, en el meu record o vivència, amb la part imaginada o històrica. He viscut un món de tradició oral, de jove i de nen. Les coses m'arribaven dites. Havia estat veritat o havia estat mentida, convencionalment parlant? No ho sé. Dius la conjunció d'elements diferents. Jo dic que són els mateixos elements.

—*De jove vau tenir una relació molt estreta amb Llorenç Villalonga, incorporat a la novel·la. Ell ja havia fet el mateix amb vós. És el vostre mestre?*

—No crec realment que l'hagi considerat un mes-

tre literari. No té cap de les característiques que per mi són essencials, encara que té llibres que estan molt bé, com *Bearn* i *Mort de Dama*. Ell, que em va prologar el primer llibre, l'obra de teatre *Els condemnats*, diu que desconfia de la meua ironia un poc arnada. A *Flor la Vigne* o *L'àngel rebel*, que no sé com es diu, finalment, allà ja explica que li rebutja un original, cosa que és certa. El tipus de literatura que fa, el seu estil, no és el que m'agraden. Ara, un cop dit això, com a persona i amic vàrem tenir una influència mútua desorbitada. Això és evident. A *El cor del senglar*, el pinto diferent de com ell es tracta a si mateix en la seva obra, perquè es fa personatge literari i també m'hi va considerar a mi.

—*Penseu que la figura del periodista d'idees compromès, i fins i tot la del gestor político-cultural que funda l'Institut Català de la Mediterrània, ha pogut distòrker la recepció de la vostra obra?*

—Sí, seguríssim. Per exemple, atacant el creador, directament o indirecta. Crec que sóc objecte d'atacs polítics, d'atacs de simple ràbia per les opinions que exposo. D'enveja disfressada d'ideologia. D'enveja, perquè les coses m'han anat d'una manera més o menys potable. El país és massa petit i la gent se sent molt gran. Per tant, són més importants les sectes i les persones que no el bé i el marc comuns. I d'una altra banda, em penso que el fet que el país sigui de mida petita i que calgui renunciar a projecció de grandeses, dóna lloc a una determinada conxorxa de la mediocritat. He tingut una notable projecció pública. No he passat gana. He anat i he vingut, etcètera. I això m'ho han fet pagar i, sobretot, han intentat de fer-m'ho pagar.

—*Això fa mal?*

—A vegades molesta. En general, no gaire, si hi estàs acostumat. Només em molesta si això implica que menteixin sobre tu, que no reconeixin el que has fet, sigui en literatura, en periodisme, o a l'Institut Català de la Mediterrània. Això irrita. Perquè és així. Què hi farem.

—*Us han atacat per la vostra relació amb Jordi Pujol.*

—M'han atacat per la meua relació amb Jordi Pujol, que és una relació de quaranta anys. Ho han fet perquè la major part del món literari i cultural ha estat d'esquerres, i sovint les úniques idees de l'esquerra han consistit a fotre Pujol a terra. Vaig publicar, fa vint-i-cinc anys, tres llibres amb polítics, les biografies de Pujol, Tarradellas i Pallach. Bé, han estat els polítics que han triomfat a Catalunya. Tarradellas i Pujol, presidents. I la socialdemocràcia de Pallach és la que s'ha imposat sobre el marxisme dels socialistes. Per tant, els meus punts de vista són

"Jo mai no he deixat de ser resistencialista. El que passa és que per ser-ho, i perquè alhora he volgut guanyar el món, he pactat i he anat cap a uns altres móns. Sabia que la realitat era també la realitat no catalanista."

normals i majoritaris, però l'intel·lectual ha cregut que havia d'anar contra allò que vol la gent. També m'han atacat perquè vaig dir que el rei funcionaria. I bé, ha funcionat, per a Catalunya i per a la democràcia.

—*Deuen ser més grans les satisfaccions, però?*

—I tant! Estic content dels qui em llegeixen, de la meua feina a *La Vanguardia*, de la projecció exterior de Catalunya a través de l'Institut, projecció que era totalment negligida. He fet un compromís temporal amb l'evolució del meu país, i n'estic satisfet. I també estic content perquè veig que la situació canvia i la gent de menys de quaranta anys en general és molt més lliure, més oberta, més tranquil·la. Són la gent de la meua edat, de cinquanta anys, que està molt rebregada.

—*Tot i els compromisos personals i les amistats, us heu considerat una persona independent, veritat?*

—Sempre. Amb una convicció absoluta. Mai no he pensat en una possible dependència de ningú. Sempre he tractat tothom de tu a tu. Estic convençut que jo, com a persona, o com a escriptor, tinc la mateixa talla que qualsevol persona. I lliurement he adoptat les meves posicions, sempre procurant de tenir unes casernes d'hivern per si no m'anava bé la campanya d'estiu. No s'ha de dependre de ningú. Ara, fer costat, sí. Jo he procurat no dependre mai econòmicament de ningú. Més que una virtut, ho considero una convicció. D'aquells a qui ens sembla bé en un altíssim grau la política de Pujol, sóc la persona que l'ha criticat més.

—*També vàreu saber prendre distàncies del cercle catalanista resistencial que us va ajudar quan vàreu arribar a Barcelona amb una mà al davant i una altra al darrere.*

—Jo mai no he deixat de ser un resistencialista. El que passa és que per ser-ho, i perquè alhora he volgut guanyar el món personalment, també he pactat

—**Amb tantes feines, com podeu combinar-ho tot amb la creació literària?**

—**Procuro estar a Mallorca i, si estic a Barcelona, tenir un parell o tres de dies sense cap compromís. No puc trobar-me limitat per l'espai temporal, no puc escriure una hora al migdia. Em cal un gran temps obert, i tranquil·litat d'esperit. Per a escriure i per a corregir. Corregixo un llibre fins quinze vegades. El que sí que faig és pensar constantment en les novel·les que preparo, rodant-me sempre pel cap.**

pre m'he mogut en coses diverses. De jove vaig ser catòlic. Després sempre he estat catalanista. Després he tingut, a vegades accentuadament, un sentit anarquistoide, antistat, antisistema, que he fet compatible amb actuar dins el sistema. Sempre. I sempre invocant la diversitat i la democràcia.

—*I maoista?*

—Sí, però abans de Mao era més anarquista que maoista, més influït per Kropotkin que no pas per Marx. El que passa és que el grau de dictadura que va imposar va ser brutal i no me'n vaig adonar, encegat pel fet que havia desmantellat el partit comunista durant la revolució cultural i que els anys 20 ja havia estat expulsat del partit. L'admiració que li he tingut ha estat immensa. Vaig ser allà i vaig viure aquesta revolució de triomf màxim. Va ser una experiència extraordinària. Admeto l'error que vaig fer. Ara, els errors no em molesten. Els excuso.

i he anat cap a uns altres móns. Així vaig començar a escriure a la revista *Destino* i a *La Vanguardia* el 65, 68, quan el món resistencial hi era contrari. I jo estava segur que el camí per a influir en la gent era aquest.

—*Joan Triadú us va rebre a casa i us va trobar una feina.*

—I tant! Em va posar un plat a taula i va deixar sense habitació pròpia el seu fill de tres mesos perquè jo en tingués una. Aquest fill és ara conseller de la Generalitat.

—*Per a la gent que us critica o simplifica la vostra vida sou una persona que sap adequar-se a les circumstàncies.*

—Per a mi és fàcil de conciliar coses en aparença diferents o contràries. Tot depèn de si encaixen en el meu criteri. Jo tenia un sentit de la realitat diferent i sabia que la realitat era també la realitat no catalanista. I no m'he equivocat. I ara em coneixen a França, Itàlia, al Marroc, a tot Espanya, i a tot arreu sóc escriptor català i catalanista.

—*Ideològicament heu tastat coses diferents, no?*

—Ideològicament, sem-

